

RAHANDUS-
MINISTEERIUM

MINISTRY of FINANCE of the REPUBLIC of ESTONIA

Kontseptsioonidokument

Arvestusala arengud 2014-2017

Küsimustik

2014

Tallinn

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
KÜSIMUSTIKU BLOKKSKEEM	5
KÜSIMUSTIK	6
1. OSA. VASTAJA ROLLI MÄÄRATLEMINE	6
2. OSA. MÕISTED JA DEFINITSIOONID	7
3. OSA. RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMINE.....	10
4. OSA. MAJANDUSAASTA ARUANDE KOOSTAMINE JA AVALDAMINE	14
5. OSA. ARVESTUSEKSPERTIDE KUTSESÜSTEEMI UUENDAMINE.....	20
6. OSA. AUDIT JA ÜLEVAATUS	27
7. OSA. TÄIENDAVID TEEMAKÄSITLUSED	30

Hea küsitlusele vastaja!

Rahandusministeeriumi valitsemisalas on valitsuse finantspoliitika kavandamine koordineerimine ning elluviimine. Rahandusministeeriumi ülesandeks on kavandada ja ellu viia riigi õiguspoliitikat, mis aitaks tagada, et avalikkusele suunatud arvestusalane info on õigeaegne, objektiivne ja ammendav, et võimaldada asjakohaste otsustuste tegemist. Eelnimetatud ülesannete täitmiseks Rahandusministeerium töötab välja poliitika, valmistab ette õigusaktide eelnõusid ning koordineerib nende rakendamist raamatupidamise ja audiitortegevuse valdkonnas.

Hea õigusloome tava kohaselt peab õigusloomeprotsess olema ettenähtav ja avatud. Õigusloomes tehtavad otsused peavad olema läbipaistvad ja põhjendatud. Kehtestatud õigusnormid peavad olema Eesti õigussüsteemi sobivad ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised. Õiguskorra stabiilsuse, süsteemsuse ja õigusselguse säilitamiseks ning ülereguleerimise vältimiseks tuleb enne seaduseelnõu väljatöötamise otsustamist veenduda õigusliku regulatsiooni võimalikkuses ja vajalikkuses, selle sobivuses Eesti õigussüsteemi, kooskõlas Euroopa Liidu õigusega ning selle rakendatavuses ja tõhususes.

Hea õigusloome tava põhimõtteid silmas pidades on Rahandusministeerium arvestusvaldkonda puudutavate õigusaktide väljatöötamise eesmärgil plaaninud:

- 1) viia läbi arvestusvaldkonna perspektiive käsitleva küsitluse „Arvestusala arengud 2014-2017“, et selgitada välja sidusrühma arvamus arvestusala puudutavates lahendamist vajavates küsimustes;
- 2) koostada küsitluse tulemusi arvestades arvestusvaldkonna Valge Raamat. Valge Raamatu eesmärgiks on kirjeldada arvestusvaldkonna reguleerimisvajadused, määrata eesmärgid, milleni soovime jõuda, kirjeldada kavandatavaid meetmeid ja edasisi tegevusi;
- 3) paralleelselt arvestusvaldkonna Valge Raamatu koostamisega töötada välja raamatupidamise seaduse väljatöötamiskavatsus;
- 4) väljatöötamiskavatsuse põhjal koostada uue raamatupidamise seaduse eelnõu;
- 5) uue raamatupidamise seaduse vastuvõtmist Riigikogus hiljemalt 2015. aasta sügisel.

Käesolevaga pöördume Teie poole palvega aidata kaasa küsitluse „Arvestusala arengud 2014-2017“ (edaspidi küsitlus) läbiviimisele. Küsitluse raames esitatud vastused annavad olulist infot selle kohta, millised on sidusrühma ootused arvestusala puudutavates küsimustes, milliseid küsimusi peab õigussüsteem lahendama, millele kaasa aitama, mida takistama ja mille takistamisest hoiduma.

Küsimustik koosneb seitsmest osast:

1. osa. Vastaja rolli määratlemine;
2. osa. Mõisted ja definitsioonid;
3. osa. Raamatupidamise korraldamine;
4. osa. Majandusaasta aruande koostamine ja avaldamine;
5. osa. Arvestusekspertide kutsesüsteemi uuendamine;
6. osa. Audit ja ülevaatus;
7. osa. Täiendavad teemaküsitlused.

Küsitlus on suunatud arvestusala arengust huvitatud katuseorganisatsioonidele. Oleme tänulikud kõigile vastajatele, kes oma aega, teadmisi ja kogemusi panustavad, aidates sellega kaasa arvestusalasele õigusloomele.

Küsitlus on anonüümne ja käsitleb 17 Rahandusministeeriumi ettepanekut. Küsimuste vastamiseks kuluv aeg on orienteeruvalt üks tund. Küsimustele ootame vastuseid hiljemalt **2014. aasta 2. juuniks**.

Täiendava info saamiseks pöörduge palun Rahandusministeeriumi ettevõtluse ja arvestuspoliitika osakonna töötaja Gaili Partsi poole (tel 611 3291, gaili.parts@fin.ee).

KÜSIMUSTIKU BLOKKSKEEM

<http://www.fin.ee/arvestusala-arengud>

KÜSIMUSTIK

1. OSA. VASTAJA ROLLI MÄÄRATLEMINE

1) Vastaja juriidiline vorm:

- Eraisik (ekspert)
- Katusorganisatsioon
- Äriühing
- Riigi või kohaliku omavalitsuse asutus või institutsioon

2) Milline on Teie positsioon organisatsioonis, kus Te hetkel töötate? (*küsimus kuvatakse üksnes eraisikule*)

- Finantsjuht
- Raamatupidaja
- Vandeaudiitor
- Osanik, aktsionär
- Juhatuse liige
- Muu (palun täpsustage)

3) Valige järgnevatest valikutest üks (*küsimus kuvatakse üksnes eraisikule*):

- Oman vandeaudiitori kutset või raamatupidaja kutset (kutseseaduse alusel)
- Plaanin omandada vandeaudiitori kutset või raamatupidaja kutsetaset
- Ei oma vandeaudiitori kutset või raamatupidaja kutsetaset (kutseseaduse alusel)

2. OSA. MÕISTED JA DEFINITSIOONID

RPS-i on arvestusala üldakt. Seetõttu tuleb RPS-is esitada õigusakti läbivalt kasutatavate mõistete legaaldefiniitsioonid. Mõistete defineerimisel tuleb tõsta Eesti arvestusvaldkonna üldaktides kasutuses olevate raamatupidamislike terminite üldist kvaliteeti ning lahendada terminite ühtlustamise küsimus.

Vabariigi Valitsuse 22.12.2011. aasta määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ (edaspidi HÕNTE) § 18 lõikest 2 tulenevalt peavad Euroopa Liidu õigusega seotud siseriiklikes üldaktides kasutatavad terminid olema kooskõlas Euroopa Liidu õiguses kasutusel olevate terminitega.

2008. aasta 3. novembril võttis Euroopa Komisjon vastu otsekohalduva määruse 1126/2008/EÜ (edaspidi määrus 1126/2008/EÜ), millega võetakse vastu rahvusvahelised raamatupidamisstandardid. Kõnealune määrus on, sarnaselt raamatupidamise seaduse (edaspidi RPS) ja selle alusel antavate regulatsioonidega, Eesti arvestusvaldkonna regulatsiooni lahutamatuks osaks. Kehtiv RPS ja selle alusel antavad rakendusaktid ei ole kooskõlas HÕNTE § 18 lõikes 2 sätestatuga, kuna neis kasutatavad terminid erinevad Euroopa Komisjoni poolt heakskiidetud standardites kasutatavatest terminitest.

Allolevalt on toodud prof. Jaan Alveri (Eesti Raamatupidajate Kogu 02.08.2010 kiri nr 08/01) poolt 2010. aastal raamatupidamise seaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamise raames esitatud näited terminitest mis võivad vajada muutmist.

1)Varaobjekt (*asset*) – möödunud sündmus(t)e tulemusel ettevõtte valitseva mõju all olev ressurss, millest loodetakse tulevikus majanduslikku kasu saada.

Märkus 1. Definiitsioonis kasutatud sõna „kontroll“ ei ole antud juhul korrektne. Seda ei soovita kasutada ka „Eesti keele sõnaraamat“. Olen ingliskeelse sõna „control“ päritolust palju kirjutanud (originaal oli hoopis „comptrol“, mida aga hääldati nagu „control“). Eelnõus on lk-l 3 lg 5 kasutatud kahel korral hoopis terminit „valitsev mõju“, mis on korrektne.

Märkus 2. Defineeritakse *varaobjekt* ehk *varaüksus*, mitte vara ehk varandus (viimane on kogumina jagamatu).

Märkus 3. Definiitsioonis puudub sõna „raha“.

Märkus 4. IASB Raamistikus märgitakse, et definiitsioon määrab küll ära varaobjekti olulised tunnused, kuid ei täpsusta kriteeriume, mille täitmine on vajalik varaobjekti kajastamiseks raamatupidamisbilansis.

Märkus 5. Varaobjekti definiitsioon hõlmab ka selliseid varaobjekte, mida ei tule bilansis varana kajastada, kuna need ei vasta varaobjektina kajastamiseks vajalikele kriteeriumidele (viimased on toodud IASB Raamistikus).

Märkus 6. Varaobjekt kajastatakse bilansis siis, kui on tõenäoline, et see toob tulevikus kasu ja tal on soetusmaksumus või väärtus, mida saab usaldusväärsetl (rahas) mõõta või hinnata.

2)Kohustis (*liability*) – momendi kohustus (*obligation*), mis on tekkinud möödunud sündmus(t)est ja mille hüvitamisega arvatakse kaasnevat ettevõttele majanduslikult kasulike ressursside (ettevõttest) väljaminek.

Märkus 1. Definiitsioonis puudub sõna „**raha**”.

Märkus 2. Kohustist ei ole hea defineerida võla kaudu nagu on tehtud eelnõus. See tähendaks, et võlg on mõistena laiem, aga nii see pole.

3) Omakapital – jääkosalus ettevõtte varas pärast kõigi kohustiste mahaarvamist.

Märkus 1. Originaalis on just jääkosalus (*residual interest*).

Märkus 2. Originaal annab ka majandusliku sisu – omakapital on sisuliselt nõudeõigus varale.

Märkus 3. Kuigi ingliskeelses kirjanduses võrdsustatakse sageli omakapital netovaraga, on see sisuliselt väär. Passivapoolel vara ei kajastata, seega ei saa passivas kasutada ka nimetust, mis sisaldab sõna „vara” (vastasel juhul on vara nii aktivas kui ka passivas).

4) Tulu – majandusliku kasu suurenemine aruandeperioodil, millega kaasneb vara sissetulek või suurenemine või kohustiste vähenemine ning mille tulemusena omakapital suureneb (välja arvatud omanike sisse maksetest).

Märkus 1. Eelnõus on tulu defineeritud *sissetulekuna*, s.o *kassapõhiselt*. Arvestus on aga *tekkepõhine*.

Märkus 2. Tulu ei seostu aruandeperioodi sissetulekute, vaid *majandusliku kasu suurenemisega*.

Märkus 3. Arusaamatu on, miks eelnõu definiitsioonis märgitakse *osanike* omakapitali. Aga omakapital nt aktsiaseltsis?

5) Kulu – majandusliku kasu selline vähenemine aruandeperioodil, millega kaasneb varaobjektide väljaminek või ammendumine (depletsioon) või kohustistest tingitud kahju, mille tulemusena omakapital väheneb, välja arvatud selline vähenemine, mis on seotud omanikele tehtavate väljamaksetega.

Märkus 1. Eelnõus on kulu defineeritud *väljaminekuna*, s.o *kassapõhiselt*. Arvestus on aga *tekkepõhine*.

Märkus 2. Kulu ei seostu aruandeperioodi väljaminekute, vaid *majandusliku kasu vähenemisega*.

Märkus 3. Eelnõus toodud definiitsioonist lähtudes ei tohiks materiaalse põhivara *depretsiatsiooni*, immateriaalse põhivara *amortisatsiooni* ja loodusrikkuste (maavarade) *depletsiooni* ehk ammendumist kajastada kuluna, sest väljaminekut pole. Mainitud kolme terminit esindab IASB definiitsioonis sõna „**depletion**”, mis on eestikeelsest variandist üldse välja jäetud.

Märkus 4. IASB kulu definiitsioon toob küll esile kulu *olemuse*, kuid mitte *kriteeriumid*, mille järgi otsustada, kas kulu tuleks kasumiaruandes kajastada või mitte.

Märkus 5. Kulu kajastatakse kasumiaruandes, kui vara vähenemise või kohustiste suurenemisega seonduv majandusliku kasu tulevane vähenemine on aset leidnud ja seda on võimalik usaldusväärset mõõta.

6) Kasum (*profit*; am ka *income*, *earnings*) – summa, mis saadakse kulu lahutamisel tulust juhul,

kui tulu ületab kulu.

7)Kahjum (*loss*) – summa, mis saadakse kulude lahutamisel tuludest juhul, kui kulud ületavad tulusid.

Märkus 1. Sellised definitsioonid annavad küll kasumi/kahjumi arvutusvalemi, kuid jätavad varju kasumi/kahjumi majandusliku olemuse: millega on ikkagi tegemist, kas kahe arvu vahena saadud arvuga, mingi (majandusliku) nähtusega, majandusnäitajaga, näitaja arvvaartusega või veel millegi muuga?

2.1. Rahandusministeerium teeb ettepaneku, et terminite üldise kvaliteedi tagamiseks tuleb pöörata tähelepanu, et siseriiklikult kehtestatavates üldaktides kasutatavate terminite sõnastamisel tuleks aluseks võtta määrusega 1126/2008/EÜ vastu võetud rahvusvahelistes raamatupidamisstandardites sätestatu, vajadusel neid täiendades ja muutes, et tekiks ühtne ja laialt aktsepteeritud arvestusala mõisteteaparatuur.

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*).....
- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*).
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

2.2. Kui soovite veel midagi mõistete või definitsioonide kohta lisada, siis saate oma kommentaarid kirjutada siia.

.....

3. OSA. RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMINE

3.1. Eesti Finantsaruandluse Standard

15. detsembril 2008. aasta Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi (edaspidi *Riigikohus*) otsuse 3-4-1-14-08 (vt <http://www.riigikohus.ee/?id=11&tekst=RK/3-4-1-14-08>) kohaselt ei ole RPS-i täpsustavaid ja selgitavaid Raamatupidamise Toimkonna juhendeid vastu võtnud õigusaktide vastuvõtmiseks ettenähtud menetlust järgides vastava pädevusega organ. Oma otsuse punktis 33 rõhutab Riigikohus, et Raamatupidamise Toimkonna juhendid koostab RPS § 32 kohaselt Vabariigi Valitsuse moodustatud sõltumatu komisjonina tegutsev Raamatupidamise Toimkond, kes kinnitab need oma otsusega. Raamatupidamise Toimkonnale ei ole aga põhiseadusega antud üldkohustuslikke õigusnormide kehtestamise pädevust. Seetõttu ei saa rahandusministri määrusega nõuda kohalikest omavalitsustelt nendest juhenditest lähtumist.

Ülalnimetatud Riigikohtu otsus mõjutab kahtlemata kogu raamatupidamisvaldkonna õigusselgust ja -kindlust. Riigikohtu seisukohti arvestavate muudatusteta säiliks RPS-i formaalne vastuolo Eesti Vabariigi põhiseadusega. Tagamaks, et riigivõimu teostamine toimiks üksnes Eesti Vabariigi põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel, tuleks selgitavad ja täpsustavad raamatupidamisalased normid kehtestada Eesti õigussüsteemi sobival viisil. Rahandusministeerium on 2010. aastal kooskõlastamiseks esitatud raamatupidamise seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas¹ toonud järgmised võimalikud lahendusvariandid selgitavate ja täpsustavate raamatupidamisalaste normide kehtestamiseks:

1) Juhendid raamatupidamistava osana

Selle valikuvariandi puhul ei oleks raamatupidamiskohustuslastel kohustust juhendites sisalduvat rakendada. RPS-i muudetakse selliselt, et raamatupidamiskohustuslastel oleks õigus valida, missugusest raamatupidamise korraldamist käsitlevast tavast ta raamatupidamise korraldamisel lähtub. RPS-is sätestatakse kõik valdkondlikud põhimõisted ja raamatupidamise korraldamise põhiprintsiibid. Aktsepteeritavad on tavad, mis vastavad seaduse raampõhimõtetele ja mõisteparatuurile. Tegemist oleks avatud loeteluga raamatupidamise korraldamist käsitlevatest tavadest. Tavaõiguse kandjateks oleksid ka Raamatupidamise Toimkonna poolt koostatavad juhendid.

Raamatupidamiskohustuslane peab raamatupidamise korraldamiseks valima mõne RPS-s sätestatud vastava tava. Valitud tava tuleb täita kogu ulatuses, eranditeta. Valitud tava tuleb teha teatavaks raamatupidamise aastaaruandes.

Tegevusloaga vandeaudiitor peaks raamatupidamise aastaaruande auditeerimisel avaldama oma aruandes muu hulgas arvamust selle kohta, kas auditeeritava poolt valitud ja raamatupidamises rakendatud tava, arvestuspõhimõtted ning informatsiooni esitlusviis on kooskõlas RPS-is sätestatud põhiprintsiipidega ja raamatupidamiskohustuslase poolt rakendatava tavaga.

Positiivne	Negatiivne
Senine taval põhinev süsteem jääb alles. Tava kujundamisel on suurim roll eriala asjatundjatel.	RPS-is piisava raamistiku sätestamine, mis tagaks vaid rahvusvaheliselt aktsepteeritud finantsaruandluse standarditega kooskõlas olevate tavade rakendamise võib-olla keerukaks.

¹ Raamatupidamise seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri. 01.07.2010, lk 1. Arvutivõrgus: <http://eelvoud.valitsus.ee/main#kCIL9IkW>

	Absoluutselt kõigi tavade aktsepteerimine looks eeldused aruandluse kvaliteedi suureks kõikumiseks.
Kehtivaid toimkonna juhendid muudetakse väheolulisel määral.	Raamatupidamise aastaaruannete auditeerimine muutub audiitoritele keerukamaks, kuivõrd kasvab tavade (standardite) hulk, mida peaks tundma, et audiitorkontrolli sooritada.
Raamatupidamise korraldamist käsitlevate tavade rakendamine allub iseregulatsioonile. N: raamatupidamiskohustuslane, kes on huvitatud investoritest saab rakendada vaid investorite poolt aktsepteeritud tava.	Auditeerimiskohustuseta raamatupidamiskohustuslaste poolt rakendatavate tavade üle oleks kontroll väga väike. Valitud tavad ei pruugi olla vastavuses RPS-iga.
	Avalikule sektori üksustele tuleb kehtestada regulatsioon positiivse õiguse osana.

Eelkirjeldatud alternatiiv on küll kõige väiksemad muudatusi kaasatoov, kuid Eesti õigusruumiga väheseotud tavaõigusel põhinemise tõttu ebaharilik. Paljude tavade valimine poleks sisuliselt aktsepteeritav, kuna viiks vastuoludeni rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega ja võiks luua eeldused aruandluse kvaliteedi langemiseks. Võimalik efekt piirdub vaid osaga erasektorist (eraõiguslikud ja kasumit taotlevad üksused). Avaliku sektori üksused ning mittetulundusühingud ja sihtasutused vajaksid ikkagi regulatsiooni positiivse õiguse osana.

2) Juhendid RPS-i koosseisus

Selle valikuvariandi puhul sätestatakse täna juhendites sisalduv regulatsioon positiivse õigusena RPS-is. RPS muudetakse selliselt, et juhendites sisalduvad normid oleksid RPS-i koosseisus (n: lisana). Riigi raamatupidamise üldeeskirjas tehakse vaid viitelisi muudatusi.

Positiivne	Negatiivne
Juhendite kohustuslikkus oleks selgelt väljendatud.	Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite muutumisel tuleb üldjuhul muuta ka RPS-i (vähemalt 1 kord aastas), mis antud juhul on ebaproportsionaalselt pikk ja tülikas protsess.
<i>Intra legem</i> ja <i>Praeter legem</i> määruste piiri määratlemise vajadus puudub.	Pea 400 leheküljelise RPS-i kehtestamine on ebamõistlik, liigne koormus Riigikogule.
Kõigile RPS-i adressaatidele oleks võimalik luua regulatsioon ühtsetel alustel.	

3) Juhendid kinnitatakse rahandusministri määrusega

Selle valikuvariandi puhul täiendatakse RPS-i põhimõistete ja volitusnormiga. Volitusnormiga antakse rahandusministri õigus kinnitada Raamatupidamise Toimkonna poolt väljatöötatud juhendid määrusega.

Positiivne	Negatiivne
Juhendite (Toimkonna väljatöötatud ja ministri poolt määrusega kinnitatud) kohustuslikkus oleks selgelt väljendatud.	<i>Intra legem</i> ja <i>Praeter legem</i> määruste piiri määratlemine võib osutada probleemiks.
Määrusega kinnitatavate juhendite muutmine oleks operatiivne ja suhteliselt väheaeganõudev.	
Vabastab Riigikogu eelmise variandiga kaasnevast liigsest koormusest.	

Kõigile RPS-i adressaatidele oleks võimalik luua regulatsioon ühtsetel alustel.	
---	--

Rahandusministeerium teeb ettepaneku, et Raamatupidamise Toimkonna juhendid tuleks kehtestada rahandusministri määrusega (variant 3). Sarnaselt praegusajal kehtivate Raamatupidamise Toimkonna juhenditega, sisaldaksid rahandusministri määrused normi ühetaolise rakendamise huvides näiteid. Rahandusministri kehtestatava määruse eelnõu töötaks välja ning esitaks rahandusministrile kehtestamiseks Raamatupidamise Toimkond. Rahandusministri poolt kehtestatav määrus võiks Raamatupidamise Toimkonna poolt esitatust erineda vaid ulatuses, mis on vajalik Eestis kehtivate õigusaktidega või otseste vastuolude vältimiseks rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetega vastavuses olemiseks.

1) Kas Teie arvates Riigikohtu lahendit tuleb järgida?

- Tuleb järgida
- Ei tule järgida

2) Kas nõustute Rahandusministeeriumi ettepanekuga?

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*).....
- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*).
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

3.3. Raamatupidamise algdokument

RPS §-s 7 kohaselt on raamatupidamise algdokument majandustehingu toimumist kinnitav tõend, millel peavad olema mh tehingu osapoolte nimed ja tehingu osapoolte asu- või elukoha aadressid. Tänapäevases äripraktikas, eriti just jaekaubanduses, on tavaline, et raamatupidamiskohustuslase väljastatavale müügiarvele märgitakse kauba müüja või teenuse osutaja enda asukoha aadress, kuid praktilise vajaduse puudumise tõttu ei peeta oluliseks märkida tehingu teiseks osapoolteks oleva füüsilisest isikust ostja elukoha aadressi. Väikese rahalise väärtusega müügitehingut kajastavale algdokumendile füüsilisest isikust ostja elukoha aadressi märkimist peetakse tüliliks ja ostjale ebamugavust valmistavaks ning müügiprotsessi pikemaks muutvaks ebavajalikuks kohustuseks.

Rahandusministeerium teeb ettepaneku, et seadust võiks muuta selliselt, et raamatupidamiskohustuslane ei peaks algdokumendile märkima tehingu teise osapoolte elukoha aadressi, kui tehingu teiseks osapoolteks on füüsiline isik ja tehingu rahaline väärtus ei ületa 1000 eurot. Lihtsustust ei tohiks rakendada, kui tehingu teine osapool nende andmete märkimist nõuab.

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*).....

- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*).
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

3.4. Sihtasutuse ja mittetulundusühingu raamatupidamise aastaaruande heaks kiitmine

Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud koostama lõppenud majandusaasta kohta majandusaasta aruande. Kasumit taotleva äriühingu (Riigi Infosüsteemi Keskuse (edasipidi RIK) 2012. aasta andmete põhjal on antud äriühinguid ~93500 üksust) majandusaasta aruande koostamine loetakse lõpetatuks, kui juhatus on majandusaasta aruande heaks kiitnud. Äriühingute puhul kiidab äriühingu juhatus majandusaasta aruande heaks enne aruande üldkoosoleku poolset kinnitamist.

Sihtasutuste seadusest ja mittetulundusühingute seadusest tuleneb, et sihtasutuse ja mittetulundusühingu (RIK 2012. aasta andmete põhjal ~21000 mittetulundusühingut ja ~600 sihtasutust) majandusaasta aruande heaks kiitmine toimub pärast sihtasutuse nõukogu või mittetulundusühingu üldkoosoleku poolset majandusaasta aruande kinnitamist.

Seega erineb sihtasutuste ja mittetulundusühingute majandusaasta aruande koostamise protsess äriühingute majandusaasta aruande koostamise protsessist. Kuivõrd äriühingute puhul ei ole majandusaasta aruande lõpetamine enne äriühingu üldkoosoleku poolset heakskiitmist probleeme tekitanud, võiks sihtasutuste ja mittetulundusühingute majandusaasta aruande koostamise lõpetamine ja seega sihtasutuse ja mittetulundusühingu juhatuse poolt majandusaasta aruande heakskiitmine toimuda enne sihtasutuse nõukogu või mittetulundusühingu üldkoosoleku poolt aruande kinnitamist.

Rahandusministeeriumi teeb ettepaneku, et sihtasutuse ja mittetulundusühingu majandusaasta aruande koostamise protsess peaks toimuma analoogselt äriühingu majandusaasta aruande koostamise protsessiga. See tähendab, et kehtestada tuleks regulatsioon, mille kohaselt sihtasutuse või mittetulundusühingu juhatus kiidab majandusaasta aruande heaks enne selle nõukogule või üldkoosolekule kinnitamiseks esitamist.

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*).....
- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

3.5. Kui soovite veel midagi raamatupidamise korraldamise kohta lisada, siis saate oma kommentaarid kirjutada siia.

4. OSA. MAJANDUSAASTA ARUANDE KOOSTAMINE JA AVALDAMINE

29.06.2013. a avaldati Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (edaspidi raamatupidamisdirektiiv). Raamatupidamisdirektiiv on kättesaadav veebiaadressilt: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:182:0019:0076:ET:PDF>.

Kõnealune raamatupidamisdirektiiv näeb ette, et liikmesriigid jõustavad selle täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 20. juuliks 2015. Liikmesriigid võivad ette näha, et raamatupidamisdirektiivis ettenähtud regulatsiooni kohaldatakse 2016. kalendriaastal algavate aastaaruannete kohta.

Raamatupidamisdirektiivi preambula põhjenduste 4, 9, 16, 18 ja 55 kohaselt on raamatupidamisdirektiivi eesmärgiks piiriüleste investeringute hõlbustamine ja kogu liitu hõlmava võrreldavuse ning üldsuse usalduse parandamine finantsaruannete ja muude aruannete vastu konkreetsete andmete parema ja järjepideva avalikustamise teel. Euroopa Liidu raamatupidamisalastes õigusaktides tuleb saavutada asjakohane tasakaal finantsaruannete adressaatide huvide ning aruandlusnõuetega ülekoormatust vältida soovivate ettevõtjate huvide vahel.

Raamatupidamisdirektiivi kohaselt sõltub majandusaasta aruandes avalikustatava informatsiooni hulk ettevõtja suuruselt. Raamatupidamisdirektiiv sätestab ettevõtjatele majandusaasta aruandes kajastatava informatsiooni nõuded. Mikroettevõtjate, väikeste ettevõtjate ja keskmise suurusega ettevõtjate kohta sätestatakse raamatupidamisdirektiivis lisaks ka maksimumnõuded. Maksimumnõuete harmoneerimine on jäetud paljudel juhtudel liikmesriigi otsustada. Liikmesriigid ei tohi mikroettevõtjalt ja väikestelt ettevõtjalt nõuda majandusaasta aruandes enama teabe avalikustamist, kui on nõutud või lubatud raamatupidamisdirektiivis.

Küsimustiku käesolevas osas liigitatakse ettevõtjad nanoettevõtjateks, mikroettevõtjateks, väikesteks ettevõtjateks ja keskmise suurusega ettevõtjateks. Ettevõtjate liigitamine mikroettevõtjateks, väikeste ettevõtjateks ja keskmise suurusega ettevõtjateks tuleneb raamatupidamisdirektiivi artiklist 3. Nanoettevõtja määratlemisel on Rahandusministeerium lähtunud sisulistest kriteeriumitest, mis peegeldavad avalikku huvi määra, mitte formaalseid tunnuseid varadele ja käibele. Kriteeriumitele vastavate ettevõtjate liigitus on toodud allolevas tabelis 1 ja kriteeriumitele vastavate Eestis asutatud ettevõtjate statistilised andmed on toodud allolevas tabelis 2.

ETTEVÕTJATE LIIGITUS					
Kategooria	VKEd				Suurettevõtjad
	Väikeettevõtjad			Keskmise suurusega ettevõtjad*	
	Mikroettevõtjad* (DIR)		Väikesed ettevõtjad*		
	Nanoettevõtjad (EST)**				
Bilansimaht	<60000 EUR	350 000 EUR	4 000 000 EUR	20 000 000 EUR	> 20 000 000 EUR
Müügitulu	N/A	700 000 EUR	8 000 000 EUR	40 000 000 EUR	> 40 000 000 EUR
Keskmine töötajate arv aruande aasta jooksul	N/A	10	50	250	> 250
Omakapitali ja kohustuste suhe	kuni 50/50***	-	-	-	-
Osanike arv	1	-	-	-	-

Tabel 1. Ettevõtjate liigitus.

* Kõrgemasse kategooriasse liigutakse, kui bilansipäeva seisuga ülevad 2 näitajat kolmest etteantud piirmäärast.

** Osanik ja juhatus ühes isikus. Osanikke peab olema 1, juhatuse liikmeid võib rohkem olla.

*** Omakapitali ja kohustuste suhe kuni 50/50. Kohustusi kuni 50% bilansimahust.

	UUE RAAMATUPIDAMISE DIREKTIIVI JÄRGI ETTEVÕTETE JAGUNEMINE EESTIS 2012 ANDMETE PÕHJAL					
	Nanod	Mikrod	Väikesed	Keskised	Suured	Kokku
Ettev. Arv	9230 tk	101664 tk	3757 tk	406 tk	71 tk	115128 tk
Käive	0,13 EUR	9 EUR	12 EUR	10 EUR	14 EUR	45 EUR
Töötajate arv	4405	147 535	102 942	54 206	99 056	408 144
Varade maht	0,85 EUR	15 EUR	11 EUR	8 EUR	15 EUR	50 EUR

Osakaal kogu Eesti ettevõtete näitajatesse	8,02%	88,31%	3,26%	0,35%	0,06%	100%
	0,29%	20,28%	26,23%	22,15%	31,06%	100%
	1,08%	36,15%	25,22%	13,28%	24,27%	100%
	0,17%	32,64%	21,29%	16,10%	29,80%	100%

Tabel 2. Ettevõtjate liigitus Eestis 2012. aasta andmete põhjal. Rahalised väärtused miljardites.

4.1. Väikeste, mikroettevõtjate ja nanoettevõtjate majandusaasta aruanne

Raamatupidamisdirektiiv annab liikmesriikidele võimaluse näha väikeste ja mikroettevõtjate raamatupidamise aastaaruande koostamisele ja avalikustamisele ette mitmeid lihtsustuse võimalusi. Näiteks lubab direktiiv väikestel ja mikroettevõtjatel koostada lühendatud bilanssi ja kasumiaruannet (raamatupidamisdirektiiv artikkel 14 ja artikkel 36 lg 2). Lisaks võimaldab raamatupidamisdirektiiv vabastada väikesed ettevõtjad kohustusest avaldada kasumiaruanne (artikkel 31 lg 1). Samuti lubab raamatupidamisdirektiivi artikkel 36 lg 1 vabastada mikroettevõtjad mõnest või kõigist alljärgnevatest kohustustest:

- 1) raamatupidamise aastaaruande lisade koostamise kohustusest;
- 2) tegevusaruande koostamise kohustusest;
- 3) majandusaasta aruande avaldamise kohustusest, tingimusel, et mikroettevõtja avaldab ettevõtjaportaalis bilansiteabe.

Raamatupidamisdirektiiv ei selgita täpsemalt, millist informatsiooni peab bilansiteave sisaldama. Rahandusministeeriumi tõlgenduse kohaselt sisaldaks bilansiteave teatud informatsiooni bilansis kajastatu kohta. Bilansiteaves esitatava informatsiooni hulk oleks bilansis toodavast infost väiksem. Samuti puuduksid bilansiteabel esitlusviisinõuded. Rahandusministeerium on teinud täpsustava järelepärimise bilansiteabe selgituse osas Euroopa Komisjonile.

Direktiivi preambula põhjenduste 9 kohaselt tuleb aruandeaasta finantsaruanded koostada usaldusväärsetel alustel ja need peaksid andma *true and fair view* ettevõtja vara, kohustuste, finantsseisundi ja kasumi või kahjumi kohta. *True and fair view* põhimõttele finantsinformatsiooni kajastamine on raamatupidamisdirektiivi keskse tähendusega põhimõte. *True and fair view* põhimõttele vastandub vastavusraamistik. Vastavusraamistik põhineb loogikal, mille kohaselt on korrektsed (ainult) need aruanded, mis on koostatud kooskõlas kehtivate seaduste ja muude normatiivaktidega (J. Alver, L. Alver. Majandusarvestus ja rahandus. Leksikon II. 2011, lk 536).

Järgnev tabel kajastab Rahandusministeeriumi nägemust, kuidas direktiivist tulenevaid sätteid kohaldada Eesti ettevõtetele:

<i>True and fair view</i>	Suured	Keskised	Väikesed	Mikrod	
Vastavusraamistik					Nanod

Ettevõtete liigitus majandusaasta aruande koostamise raamistiku alusel.

Väikeste ja mikroettevõtjate puhul puudutab selguse vähenemine sedavõrd olulist osa Eesti majandusest, et seda ei saa lugeda põhjendatuks. *True and fair view* põhimõtte järgimatajätmisest potentsiaalselt saavutatav võit halduskoormuse kahanemisest ei kaalu Eesti majanduse struktuuri arvestades üles, neid riske, mis selle tulemusena avanevad. Aruandeaasta finantsaruannete mittevastamine *true and fair view* põhimõttele kahandab majanduskeskkonna läbipaistvust, selle tulemusena väheneb majandussubjektide usaldus antud tegevuspiirkonna vastu ja kasvavad riskid. Tulemuseks on probleemid kapitali kaasamisel, nii kättesaadavuse kui kapitali hinna aspektist. Potentsiaalselt saavutatav võit halduskoormuse kahanemisest osutub tegelikkuses väiksemaks spontaanselt topeltaruannete esitamise vajadusest ja halduskoormuse relokaliseerumisest, eelkõige nende rohkearvuliste majandussubjektide osas, kes soovivad kaasata võõrkapitali (sh krediitmüük ning liising ja laenu krediidiasutustelt) või tegutseda välisurgudel (sh *spin-off* id ja *startup* id).

Teiseks tuleb arvestada, et väikeste ja mikroettevõtjate majandusaasta aruande koostamise ja avaldamise osas lihtsustuste tegemisel kandub raamatupidamisaruandest saadav halduskoormuse võit kasvava halduskoormusena statistiliste ja maksuaruannete juurdekasvu ja majanduskeskkonna halvenemise tagajärjel kasvavate makseraskuste ja pankrottide ning kohtuvaidluste vormi.

Kuna üldjuhul nanoettevõtjate (vt tabel 2) kohta ei ole avalikkusel olulist informatsiooni vajadust, võib nende ettevõtete vara, kohustuste, finantsseisundi ja kasumi või kahjumi kohta informatsiooni avalikustamise vähendamine olla selguse ja halduskoormuse vahel tasakaalu saavutamiseks põhjendatud ja vajalik. Riigi Infosüsteemide Keskuse (edaspidi RIK) 2012. aasta andmete põhjal on Eestis nanoettevõtteid ~9200 üksust, moodustades ~8% ettevõtjate arvust. Nanoettevõtete käive moodustab kogu ettevõtete käibest 0,29% ja kogu ettevõtjate varade mahust 0,17%. Seega on nanoettevõtjate rahaline mõju Eesti majanduskeskkonnale väheoluline.

Rahandusministeerium teeb ettepaneku võtta kasutusele nanoettevõtja liigitus. Nanoettevõtja on ettevõtja, kellel rakenduvad samaaegselt järgnevad näitajad:

- 1) aruandeaasta bilansimaht on kuni 60 000 eurot;
- 2) aruandeaasta kohustused ei ole suuremad kui 50% bilansimahust;
- 3) on üks osanik, kes on ka juhatuse liige.

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*)
- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge lahendusi*)
- Ei nõustu RM-i ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

Rahandusministeerium teeb ettepaneku, et väikesed ja mikroettevõtjad peaksid alati koostama aruandeaasta finantsaruande, mis vastab *true and fair view* põhimõttele. Väikeste ja mikroettevõtete majandusaasta aruande osas ei tuleks kohaldada raamatupidamisdirektiivis sätestatud lihtsustusi, kui lihtsustuste rakendamise tulemusel ei vastaks väikese ja mikroettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete *true and fair view* põhimõttele.

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*)
- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge lahendusi*)
- Ei nõustu RM-i ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

Rahandusministeerium teeb ettepaneku, et nanoettevõtjate majandusaasta aruande osas ei ole *true and fair view* põhimõtte kohaldamine kohustuslik. Eelnimetatust tulenevalt rakendame nanoettevõtjatele järgmisi raamatupidamisdirektiivis sätestatud lihtsustusi:

- 1) lühendatud bilansi ja kasumiaruande koostamise võimalust (raamatupidamisdirektiiv artikkel 36 lg 2);
- 2) raamatupidamise aastaaruande lisade koostamise kohustusest vabastamise võimalust (raamatupidamisdirektiiv artikkel 36 lg 1 punkt b);
- 3) tegevusaruande koostamise kohustusest vabastamise võimalust (raamatupidamisdirektiiv artikkel 36 lg 1 punkt c);
- 4) majandusaasta aruande ettevõtjaportaalis avaldamise kohustusest, tingimusel, et nanoettevõtja avaldab ettevõtjaportaalis bilansiteabe (raamatupidamisdirektiiv artikkel 36 lg 1 punkt d).

- 1) Kas nõustute Rahandusministeeriumi ettepanekuga, et nanoettevõtjate majandusaasta aruande osas ei ole *true and fair view* põhimõtte kohaldamine kohustuslik?

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
 - Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*).....
 - Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge lahendusi*)
 - Ei nõustu RM-i ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)
- 2) Kas nõustute Rahandusministeeriumi ettepanekuga, et nanoettevõtjate suhtes võiks kohaldada lühendatud bilansi ja kasumiaruande koostamise võimalust (raamatupidamisdirektiiv artikkel 36 lg 2)?
- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
 - Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*)
 - Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge lahendusi*)
 - Ei nõustu RM-i ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)
- 3) Kas nõustute Rahandusministeeriumi ettepanekuga, et nanoettevõtjad võiks vabastada tegevusaruande koostamise kohustusest (raamatupidamisdirektiiv artikkel 36 lg 1 punkt c)?
- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
 - Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*)
 - Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge lahendusi*)
 - Ei nõustu RM-i ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)
- 4) Kas nõustute Rahandusministeeriumi ettepanekuga, et nanoettevõtjad võiks vabastada raamatupidamise aastaaruande lisade koostamise kohustusest (raamatupidamisdirektiiv artikkel 36 lg 1 punkt b)?
- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
 - Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*)
 - Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge lahendusi*)
 - Ei nõustu RM-i ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)
- 5) Kas nõustute Rahandusministeeriumi ettepanekuga, et nanoettevõtjad võiks vabastada ettevõtjaportaalis majandusaasta aruande avaldamise kohustusest tingimusel, et nanoettevõtja avaldab ettevõtjaportaalis bilansiteabe (raamatupidamisdirektiiv artikkel 36 lg 1 punkt d)?
- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
 - Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*)

- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu*)
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

4.2. Majandusaasta aruande avaldamise tähtaeg

Raamatupidamisdirektiivi artikli 30 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et ettevõtjad avaldavad mõistliku aja jooksul, kuid mitte hiljem kui 12 kuud pärast aruandeaasta lõppemist, nõuetekohaselt heaks kiidetud majandusaasta aruande. Statistikaameti läbi viidud küsitluses selgus, et isikud, kes tarbivad finantsaruannetes sisalduvat infot, peavad praeguse seadusandluse kohaselt ettevõtjaportaalis avalikustatavat 1,5 aasta vanust finantsinformatsiooni vananenuks. Tänapäevane majandusaasta aruande avalikustamise tähtaeg (6 kuud) on kehtinud 20 aastat. Viimase 20 aasta jooksul on toimunud suuri tehnilisi muutusi, mis on lihtsustanud aruande koostamist ja esitamist. Seetõttu on võimalik ja tuleks praegusaegsed majandusaasta aruande avaldamise tähtaegu teatud ettevõtjate osas lühendada.

Rahandusministeerium teeb ettepaneku, et ettevõtja portaalis majandusaasta aruande avalikustamise tähtajaks võiks olla neli kuud arvates majandusaasta lõppemisest. Raamatupidamiskohustuslasel, kelle raamatupidamise aastaaruande osas teostatakse audiitorkontrolli, tuleb majandusaasta aruande ettevõtjaportaalis avalikustada 6 kuu jooksul, arvates majandusaasta lõppemisest. Neljakuuline majandusaasta aruande avalikustamise tähtaeg oleks sarnane täna kehtiva investeerimisühingu ja emitendi, kelle väärtpaberid on kaubeldavad registreeritud turul, majandusaasta aruande avalikustamise tähtajaga.

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*)
- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

4.3. Raamatupidamisdirektiivist tulenevate nõuete rakendamine

Raamatupidamisdirektiivi artikli 53 kohaselt peavad liikmesriigid raamatupidamisdirektiivi üle võtma hiljemalt 2015. aasta 20. juuliks. Liikmesriigid võivad ette näha, et direktiivist tulenevaid sätteid kohaldatakse majandusaasta aruannete suhtes aruandeperioodide kohta, mis algavad 2016. aasta 1. jaanuaril või 2016. aasta jooksul.

Rahandusministeerium teeb ettepaneku, et ettevõtjatele tuleks anda maksimaalselt ettevalmistusaega raamatupidamisdirektiivi rakendamiseks, seega raamatupidamisdirektiivi rakendatakse majandusaasta aruandeperioodide kohta, mis algavad 01. jaanuar 2016 või hiljem, st. 2017. aastal esitatavate aruannete kohta.

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga

4.4. Kui soovite veel midagi majandusaasta aruande koostamise ja avaldamise kohta lisada, siis saate oma kommentaarid kirjutada siia.

.....

5. OSA. ARVESTUSEKSPERTIDE KUTSESÜSTEEMI UUENDAMINE

Arvestusala tuleb käsitada ühtse tervikuna, eristades selle harusid – raamatupidamine (sh rahandusalane arvestus, juhtimisarvestus ja maksuarvestus), (majandus)arvestusega seotud audiitortegevus (sh vastavad sise- ja väliauditeerimise funktsioonid), rahandusliku olukorra analüüs ja hindamine ning (majandus)arvestuse teaduslikud uuringud ja õpe. Arvestuse funktsioon omandab piisava tõhususe ja kvaliteedi vaid juhul, kui kõik selles professionis osalevad arvestusekspertid on vajalikul määral reguleeritud ja tööülesanded selgepiirilisel jaotatud. Mõiste arvestusekspert hõlmab nii pearaamatupidajat (*Chief Accountant* või *Chief bookkeeper*), kui vandeaudiitorit (*Auditor, Sworn Auditor*). Mõiste arvestuseksperti ingliskeelseks vasteks on *accountant*. Arvestusekspertid võivad tegeleda nii rahanduslase informatsiooni koostamisega (kitsamas mõttes) – pearaamatupidajad, kui ka loodud informatsiooni kontrollimisega – väliauditorid.

Arvestusekspertide kutsetegevuse erinevad aspektid peavad haakuma, et moodustuks terviklik keskkond arvestuslase informatsiooni tootmiseks ja kasutamiseks. Ka BDO Eesti AS poolt läbiviidud uuringu „Arvestusala halduskoormuse uuring 2011“ kohaselt leidsid ligikaudu 76% küsimustele vastanud arvestusekspertidest, et avalikust huvist lähtudes võiks arvestuseksperti kutsevalifikatsiooni sidumine raamatupidaja kutsetegevusega olla vajalik.

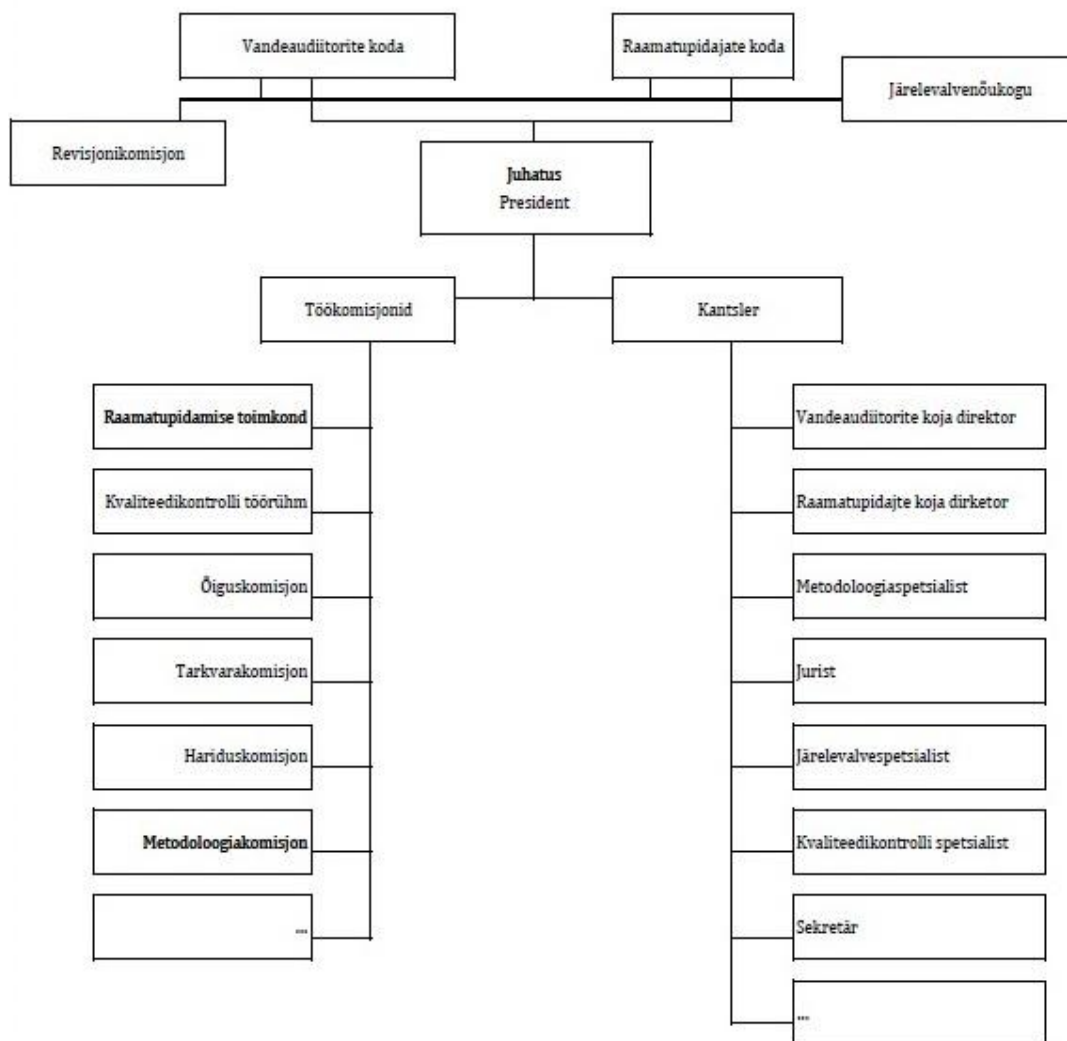
Praegusel ajal on ühtsetel põhimõtetel reguleeritud audiitortegevuse kutseala. Raamatupidamise kutseala arvestusekspertide kvalifikatsioon, kutsetegevuse raamistik ja järelevalverežiim ei ole aga tänasel päeval piisavalt reguleeritud. Samuti puudub haakumine teiste arvestusekspertide kutsetegevuse erinevate aspektidega. Seega puudub kompleksne arvestusekspertide kutsesüsteem, mis toodaks ühiskondliku terviku tasandil sünergia ning looks alused tõhusaks, mõjusaks ja säästlikuks kutsetegevuseks, mis pakub ühiskonnale lisandväärtust.

BDO Eesti AS poolt läbiviidud uuringu „Arvestusala halduskoormuse uuring 2011“ kohaselt leidsid ligikaudu 54% vastanud arvestusala ekspertidest, et arvestusala eksperti kutsevalifikatsiooni sidumisel raamatupidaja kutsetegevusega tekkivad järelvalvelised küsimused saaks lahendada Arvestusekspertide Kogu raames, kus avalik-õigusliku isiku sees loodaks erinevatele kutsetele oma kojad.

Eelnimetatud uuringutulemustele tuginedes võiks arvestusekspertide kutsesüsteem toimida enesekorraldamise põhimõttel mitmekojalise avalik-õigusliku isiku – Arvestusekspertide Kogu – kaudu. Arvestusekspertide Kogu mitmekojalisus seisneks selles, et tal oleks kaks kõrgeimat juhtorganit – vandeaudiitorite koda ja raamatupidajate koda.

Arvestusekspertide Kogu võiks moodustada tänase Audiitorkogu ümberstruktureerimise teel. Tänapäevane Audiitorkogu struktuur ja organite pädevus rahuldab ühte kutset koondava organisatsiooni vajadusi, kuid on ilmselt ebapiisav arvestuseksperte ühendava kogu jaoks. Arvestusekspertide Kogu organite struktuuri ja pädevuse jaotuse määramisel tuleks luua organisatsiooni juhtimissüsteem, mis rahuldaks kahte kutset koondava organisatsiooni vajadusi. Arvestusekspertide Kogu struktuuri määratlemisel saab eeskuju Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsiooni (*The International Federation of Accountants*) ja Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja struktuurist ja organite pädevuse jaotusest. Allolevalt on toodud võimalik Arvestusekspertide Kogu struktuur. (joonis 1)

Arvestusekspertide Kogu struktuur

Joonis 1

Arvestusekspertide Kogus oleks kaks kõrgeimat juhtimisorganit – vandeaudiitorite koda ja raamatupidajate koda. Vandeaudiitorite kotta võiksid kuuluda kõik välisaudiitorikutsetegevuse valdkonnaga tegelevad arvestusekspertid ja audiitorettevõtjad. Raamatupidajate kotta võiksid kuuluda raamatupidamise kutseala valdkonnaga tegelevad arvestusekspertid ja vastava teenuse osutajad. Vandeaudiitorite koda ja raamatupidajate koda võiksid üksnes ühiselt olla pädevad otsustama küsimusi, mis puudutavad Arvestusekspertide Kogu üldisi juhtimisotsuseid. Näiteks võiksid audiitorite koda ja raamatupidajate koda üksnes ühiselt otsustada Arvestusekspertide Kogu põhikirja, majandusaasta eelarve ja aruande ning arengukava ja kogu sümbolite kinnitamise. Vandeaudiitorite koda ja raamatupidajate koda võiksid omada iseseisvat pädevust otsustada küsimusi, mis puudutavad vastava koja liikmeskonda ja koja liikmete tegevusala valdkonda. Näiteks võiks vandeaudiitorite koja ja raamatupidajate koja pädevuses olla valida juhatusse ja revisjonikomisjoni kummagi koja liikmest esindajad.

Praeguse Audiitorkogu sõltumatuks kõrgeimaks järelevalveorganiks on järelevalvenõukogu. Järelevalvenõukogu pädevus ja ülesanded on seotud avalikule järelevalvesüsteemile Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2006/43/EÜ tulenevate nõuetega. Järelevalvenõukogu praegust pädevust tuleks muuta osas, mis puudutab raamatupidajate koja liikmete üle teostatavat järelevalvet. Järelevalvenõukogu võiks olla Arvestusekspertide Kogu kõrgeim järelevalveorgan, kes korraldab ja juhib arvestuseksperte puuduvat järelevalvealast tegevust. Vandeaudiitorite koja ja raamatupidajate koja juhatus võiks alluda avaliku järelevalvega seotud küsimustes järelevalvenõukogule, olles mehhanismiks, millega tagatakse avalike haldusülesannete kvaliteetne täitmine.

Arvestusekspertide Kogu juhatus võiks olla kogu juhtorgan, kes juhib, esindab ja planeerib Arvestusekspertide Kogu tegevust ning korraldab raamatupidamist ja muud aruandlust. Juhatus tagaks vandeaudiitorite koja ja raamatupidajate koja otsuste elluviimise ning Arvestusekspertide Kogule õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmise. Juhatus oleks pädev andma nii vandeaudiitorite koja kui ka raamatupidajate koja tegevjuhtidele korraldusi ning delegeerima neile ülesandeid. Juhatusel liikmeteks võiksid olla vandeaudiitorite koja ja raamatupidajate koja poolt nimetatud isikud. Juhatus valib oma liikmete hulgast Arvestusekspertide Kogu presidendi ja asepresidendi. President esindab koda kõigis õigustoimingutes. Juhatus nimetaks ametisse Arvestusekspertide Kogu kantsleri. Kantsler oleks kogus alaliselt töötav isik, kes korraldaks kogu tegevust, juhataks kantseleid ja tagaks organite teenindamise.

Arvestusekspertide Kogu juhatusel on lubatud moodustada komisjone. Raamatupidamisalaseid selgitusi ja täpsustusi võiks välja töötada Arvestusekspertide Kogu üheks komisjoniks olev Raamatupidamise Toimkond. See, et raamatupidamisalaseid selgitusi ja täpsustusi töötab välja Arvestusekspertide Kogu üheks komisjoniks olev Raamatupidamise Toimkond, on analoogne rahvusvaheliste avaliku sektori finantsaruandluse standardite (*International Public Sector Accounting Standards*) väljatöötamisega. Avaliku sektori finantsaruandluse standard töötab välja Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsiooni komiteeks olev üksus – *International Public Sector Accounting Standards Board*.

Arvestusekspertide Kogu kummalgi kojalt oleks direktor. Vandeaudiitorite koja ja raamatupidajate koja direktorid oleks Arvestusekspertide Kogu töötajad, kes viivad ellu vandeaudiitorite ja raamatupidajate koja, järelevalvenõukogu ning juhatuse otsuseid. Kumbki direktor vastutaks Arvestusekspertide Kogu ülesannete täitmise eest oma kutseteala valdkonnas. Vandeaudiitorite koja ja raamatupidajate koja direktor esindaks Arvestusekspertide Kogu vastavalt oma vastutusvaldkonnale juhatuse ja järelevalvenõukogu määratud korras ja ulatuses.

Komplektse arvestusekspertide kutsesüsteemi moodustumiseks tuleks koondada praegune audiitoritegevuse seaduse alusel toimiv vandeaudiitorite ja kutseseaduse alusel toimiv raamatupidajate kutsesüsteem ühtseks Eesti arvestusekspertide kutsesüsteemiks ja ühildada see mõne rahvusvaheliselt tunnustatud kutsesüsteemiga.

Arvestusekspertide kutsesüsteemi koondamine ja ühildamine peaks toimuma kahes etapis. Esimeses etapis koondatakse praegune audiitoritegevuse seaduse alusel toimiv vandeaudiitori ja kutseseaduse alusel toimiv raamatupidaja seitsmenda taseme kutsesüsteem ühtseks arvestusekspertide kutsesüsteemiks. Arvestusekspertide kutsesüsteemi uuendamise käigus kaotatakse arvestusekspertide kutseksamite dubleerimine ning kehtestatakse arvestusekspertidele ühtsed kvalifikatsiooninõuded ning vastavalt kutseala valdkonnale kutsetegevuse raamistik ning järelevalverežiim.

Teises etapis seotakse ühildatud Eesti arvestusekspertide kutsesüsteem mõne rahvusvaheliselt tunnustatud finantsarvestuse eksperdi kutsesüsteemiga.

Rahandusministeerium on analüüsinud võimalusi siduda Eesti Arvestusekspertide kutsesüsteem *Association of Chartered Certified Accountants* (edaspidi ACCA) kutsesüsteemiga, kuid on olemas ka teisi rahvusvahelisi kutsetunnistuse süsteeme, mida andvate organisatsioonidega koostöö sõltub koostöötingimustest ja kutsesüsteemi levikust, samuti ekspertide ja avalikkuse arvamusest. ACCA on põhjalikult kujundatud kvalifikatsioonisüsteem, mis on mõeldud arvestusspetsialistide erialaste oskuste täiendamiseks selliselt, et ACCA sertifikaadi saajad oleksid rahvusvahelisel erialasel turul ühtlaselt kõrge konkurentsivõimega. Samuti areneb ACCA tegevuse tulemusena arvestusspetsialistide erialaste oskuste ja eetiliste tõekspidamiste tase. Alljärgnevalt on toodud ACCA ja tänase vandeaudiitori kutseksami võrdlus. (joonis 2)

	ACCA	AudS
Nõudmised:		
1. kõrgharidus	ei ole nõutav	Kas 1. § 20 lg 1 p 1 bakalaureusekraadi või rakenduskõrghariduse diplomit või nendega samaväärset haridusalast kvalifikatsiooni enne kutseeksami tegemiseks avalduse esitamist;
		Või 2. §20 lg 2 p 4 vähemalt 15 aastat tegutsenud kutsealal, mis on võimaldanud tal omandada küllaldased teadmised rahanduse, õiguse ja arvestuse valdkonnas
Märkused:	<i>NB! Sõltuvalt varasemate õpingute tasemest on võimalik saada (põhiliselt alusteadmiste etapis) eksamitest vabastusi.</i>	
2. töökogemus	3 aastat (erialane)	Kas §20 lg 2 p 1: 3 aastat (vandeaudiitori juhendamisel)
		Või 2. §20 lg 2 p 4 vähemalt 15 aastat tegutsenud kutsealal, mis on võimaldanud tal omandada küllaldased teadmised rahanduse, õiguse ja arvestuse valdkonnas
3. eksamitasu	Standard on 1625 € + 95 € (esmakornde registreerimine ja eksamite sooritamisel aastatasu) = 1720€ + võimalik lisatasu eksamikeskusele eksami korraldamise eest	400 €
Märkused:	Tegemist on 2014 juuni eksamite tasu. Võetud on kogu pakett. Tasu sõltub registreerimise ajast; varase korral on kogu maksumus: 1509€, hilise puhul 4167 €. Ka neile summadele lisandub eksamite sooritamise aastane tasu 95€ ja eksamikeskuse lisatasu (mis erineb iga kord)	Muutmiseks: vajalik seaduse muutmine
Eksamid:	14 + eetikamoodul	B
Märkused:	<p>Kohustuslik (12tk):</p> <p>F1 – Accountant in business (arvestusspetsialisti töö)</p> <p>F2 – Management accounting (juhtimisarvestus)</p> <p>F3 – Financial accounting (finantsarvestus)</p> <p>F4 – Corporate and business law (äriõigus)</p> <p>F5 – Performance management (tulemusjuhtimine)</p> <p>F6 – Taxation (maksud)</p> <p>F7 – Financial reporting (finantsaruandlus)</p> <p>F8 – Audit and assurance (audit jm kindlustandvad teenused)</p> <p>F9 – Financial management (finantsjuhtimine)</p> <p>P1 – Governance, risk & ethics (valitsemine, riskid ja eetika)</p> <p>P2 – Corporate reporting (tegevusaruandlus)</p> <p>P3 – Business analysis (ärianalüüs)</p> <p>Valik: (2 tk)</p> <p>P4 – Advanced financial management (finantsjuhtimine, edasijõudnute tase)</p> <p>P5 – Advanced performance management (tulemusjuhtimine, edasijõudnute tase)</p> <p>P6 – Advanced taxation (maksud, edasijõudnute tase)</p> <p>P7 – Advanced audit and assurance (audit ja kindlustandvad töövõttud, edasijõudnute tase)</p> <p>Eetikamoodul: sooritamiseks ei pea minema eksamikeskusesse vaid internet vahendusel tehtav</p>	<p>1. Eesti hea raamatupidamistava (EHRT)</p> <p>2. IFRS</p> <p>3. Rahandus ja juhtimine (R&J)</p> <p>4. Arvestusala õigus</p> <p>5. VKS-üldosa</p> <p>6. VKS-ISA</p> <p>7. Vandeaudiitori õigus (VÕ)</p> <p>8. Isikuomaduste hindamise essee (IH)</p>
Eksamite sooritamise võimalused:	sessioonid on kaks kord aastas juulis ja detsembris	Hetkel: 3 eksamipäeva ühes kuus AudS §14 lg 6 – vastavalt vajadusele (AJN otsus), aga mitte harvem kui üks kord aastas
Eksamite sooritamise max aeg	10 aastat	3 aastat

Joonis 2

Arvestusekspertide kutse kvalifikatsiooni nõuete ühtlustamise tulemusel peab arvestuseksperti kutse taotleja:

- 1) sooritama arvestusalaeksperti kutseeksami;
- 2) omama vähemalt bakalaureusekraadi või rakenduskõrghariduse diplomit või nendega samaväärset haridusalast kvalifikatsiooni;
- 3) olema praktiseerinud arvestuseksperti juhendamisel vähemalt kolm aastat.

Haridusalane kvalifikatsioon loetakse täidetuks isiku puhul, kes tõendab, et ta on vähemalt seitse aastat tegutsenud kutsealal, mis on võimaldanud tal omandada küllaldased teadmised rahanduse, õiguse ja arvestuse valdkonnas. Praktiseerimise nõue loetakse täidetuks isiku puhul, kes tõendab, et ta on vähemalt seitse aastat tegutsenud kutsealal, mis on võimaldanud tal omandada küllaldased teadmised rahanduse, õiguse ja arvestuse valdkonnas. Arvestuseksperdi kutse taotleja ei pea omama vähemalt bakalaureusekraadi või rakenduskõrghariduse diplomit või nendega samaväärset haridusalast ega praktiseerima vähemalt kolm aastat arvestuseksperdi juhendamisel, kui ta tõendab, et ta on vähemalt 15 aastat tegutsenud kutsealal, mis on võimaldanud tal omandada küllaldased teadmised rahanduse, õiguse ja arvestuse valdkonnas.

Arvestuseksperdi kutsetegevuse raamistikuks on arvestuseksperdi tegevust reguleerivad õigusaktid. Arvestuseksperdi kutsetegevuse raamistik, sõltub kutseala valdkonnast. Arvestuseksperdi, kes tegeleb raamatupidamise kutseala valdkonnaga peab oma tegevuses lähtuma ennekõike raamatupidamise seadusest ja selle alusel antavatest selgitustest ning täpsustustest, samuti audiitortegevuse järelevalvenõukogu kinnitatud ja Rahvusvahelise Arvestuseksperdi Föderatsiooni põhimõtete ja rahvusvaheliste standardite alusel koostatud eetikakoodeksi kontseptuaalsest raamistikust (osa A) ja arvestuseksperdi äritegevust käsitlevatest reeglitest (osa C).

Arvestuseksperdi järelevalverežiim sõltub arvestuseksperdi kutseala valdkonnast. Arvestuseksperdi, kes tegeleb üksnes raamatupidamise kutsealaga, kutsetegevuse üle toimuks kaasusepõhine järelevalve. Sarnane järelevalverežiim on tänasel päeval audiitortegevuse seaduse alusel siseaudiitorite üle teostataval järelevalvel.

Rahandusministeerium teeb ettepaneku, et tervikliku arvestuseksperdi kutsesüsteemi moodustumiseks tuleks koondada praegusaegne audiitortegevuse seaduse alusel toimiv vandeaudiitorite ja kutseseaduse alusel toimiv raamatupidajate kutsesüsteem ühtseks Eesti arvestuseksperdi kutsesüsteemiks ja ühildada see, hilisemas faasis mõne rahvusvaheliselt tunnustatud kutsesüsteemiga.

Arvestuseksperdi kutsesüsteemi koondamine ja ühildamine peaks toimuma kahes etapis. Esimeses etapis koondatakse praegune audiitortegevuse seaduse alusel toimiv vandeaudiitorite ja kutseseaduse alusel toimiv raamatupidajate seitsmenda taseme kutsesüsteem ühtseks arvestuseksperdi kutsesüsteemiks. Arvestuseksperdi kutsesüsteemi uuendamise käigus kaotatakse arvestuseksperdi kutseksamite dubleerimine ning kehtestatakse arvestuseksperdi ühtsed kvalifikatsiooninõuded ning vastavalt kutseala valdkonnale kutsetegevuse raamistik ning järelevalverežiim. Teises etapis seotakse ühildatud Eesti arvestuseksperdi kutsesüsteem mõne rahvusvaheliselt tunnustatud finantsarvestuse eksperdi kutsesüsteemiga.

5.1. Kas nõustute Rahandusministeeriumi ettepanekuga, et uuendada Eesti arvestuseksperdi kutsesüsteemi ja koondada praegusaegne audiitortegevuse seaduse alusel toimiv vandeaudiitorite ning kutseseaduse alusel toimiv raamatupidajate kutsesüsteem ühtseks Eesti arvestuseksperdi kutsesüsteemiks (arvestuseksperdi kutsesüsteemi uuendamise esimene etapp)?

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*)
- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga (*palun argumenteerige miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga (*palun argumenteerige miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

5.2. Kas nõustute Rahandusministeeriumi ettepanekuga, et ühildatud arvestusekspertide kutsesüsteem tuleks siduda rahvusvaheliselt tunnustatud kutsekvalifikatsiooni süsteemiga (arvestusekspertide kutsesüsteemi uuendamise teine etapp)?

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*)
- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

5.3. Kas nõustute Rahandusministeeriumi ettepanekuga, et raamatupidamise kutsealaga tegelevate arvestusekspertide üle peaks toimuma kaebusepõhine järelevalve?

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga.
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun lisage soovi korral kommentaar*)
- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

BDO Eesti AS poolt läbiviidud uuringu „Arvestusala halduskoormuse uuring 2011“ kohaselt leidsid ligikaudu 46% vastanud arvestusala ekspertidest, et raamatupidamisteenust osutavas ettevõttes ja ligikaudu 76% vastanud arvestusala ekspertidest, et avalikus sektoris tuleks kvaliteetse ja usaldusväärse raamatupidaja kutsetegevuse tagamiseks kasutada arvestuseksperte.

Raamatupidamisteenust osutavast ettevõttest avalikkusele suunatud finantsaruandluse koostamise teenust telliva raamatupidamiskohustustase juhatusel ei ole üldjuhul vajaminevaid teadmisi ega majanduslikult otstarbekas piisava põhjalikkusega kontrollida raamatupidamisettevõtte koostatud aruandluse nõuetekohasust. Sellises olukorras on korraliku ettevõtja hoolsusega tegutseval juhatusel, kes vastutab raamatupidamiskohustustase raamatupidamise korraldamise eest, piiratud võimalused tagada, et avalikkusele suunatud arvestusalane info on õigeaegne, objektiiivne ja ammendav. Seetõttu on oluline, et seaduse alusel raamatupidamisteenust osutavat ettevõtet seaduse alusel esindav isik oleks piisavate kutsealaste oskustega ja usaldusväärne.

Avaliku sektori eripäraks on asjaolu, et omanikul (rahval) puudub võimalus otse oma õigusi realiseerida. Seega peab riik regulatsioonide abil tagama, et riigiraamatupidamiskohustustase ja kohaliku omavalitsusüksuse koostatud arvestusalane informatsioon oleks nõuetekohane. Nõuetekohane raamatupidamine on aluseks kvaliteetsele rahandusstatistikale, mis võimaldab omakorda analüüsida ja hinnata rahanduspoliitilisi otsuseid ja tuua välja riigi rahandusseisu muutused ajas. Riigisisest on rahandusstatistika otseselt seotud majandusprognooside

koostamisega ja seeläbi riigieelarve protsessiga. Seetõttu on oluline, et riigiraamatupidamiskohustuslase juhi ees raamatupidamise aastaaruande koostamise eest vastutav isik oleks usaldusväärne ja piisavate kutsealaste oskustega.

Tulenevalt avalikust huvist avaliku huvi üksuste tegevuse jätkusuutlikkuse, stabiilsuse ja läbipaistvuse vastu, on nende esitatava arvestusalase info õigeaegsus, objektiivsus ja ammendavus seisukohast keskse tähtsusega. Seetõttu on oluline, et avaliku huvi üksuse juhi ees raamatupidamise aastaaruande koostamise eest vastutav isik oleks usaldusväärne ja piisavate kutsealaste oskustega.

Tuginedes ülalviidatud BDO Eesti AS uuringu usaldusväärsetele tulemustele, ei pea Rahandusministeerium BDO Eesti AS poolt läbiviidud uuringu käigus esitatud küsimuse, kas raamatupidamisteenust osutavas ettevõttes ja avalikus sektoris peab raamatupidamise aastaaruande koostamise eest vastutav isik olema arvestusekspert taasesitamist vajalikuks.

5.5. Kui soovite veel midagi arvestusekspertide kutsesüsteemi uuendamise kohta lisada, siis saate oma kommentaarid kirjutada siia.

.....

6. OSA. AUDIT JA ÜLEVAATUS

6.5. Auditi ja ülevaatus kohustuse piirmäärad

BDO Eesti AS poolt läbi viidud uuringus „Arvestusala halduskoormus uuring 2011“ vastasid arvestusala eksperdid 70% ulatuses, et ülevaatus kohustusest vabastamine oleks võimalik vandeaudiitori poolt osutatava aruande koostamise teenuse korral. Rahandusministeeriumi eesmärk on leida tasakaal ettevõtete halduskoormuse vähenemise ja majanduse usaldusväarsuse ning läbipaistvuse säilimise vahel. Muutes kehtivaid auditi ja ülevaatus piirmäärasid ning asendades teatud osas kohustuslik ülevaatus töövõtu arvestuseksperdi teostatava raamatupidamise aastaaruande koostamise töövõtuga, on võimalik vähendada raamatupidamiskohustuslaste halduskoormust. Kokkuvõtlikult saavutame halduskoormuse vähenemise säilitades majanduse usaldusväarsuse. (vt tabel 4)

Rahandusministeerium teeb ettepaneku, muuta auditeerimise ja ülevaatus kohustuse piirmäärasid. Uute piirmääradega luuakse süsteem, kus teatud kriteeriumitele (vt tabel 3) vastaval raamatupidamiskohustuslasel on võimalik praegusaegse ülevaatus töövõtu asemel kasutada arvestuseksperdi raamatupidamise aastaaruande koostamise töövõttu. Raamatupidamiskohustuslasi, kes vastavad allolevas tabelis toodud auditi, ülevaatus või arvestuseksperdi poolt raamatupidamise aastaaruande koostamise töövõtu kriteeriumitele on 6,33% ettevõtetest, mis katab 73% kogu ettevõtete käibest ja 69,5% varadest. Kindlustandvate teenustega koormatakse 2,61% ettevõtetest mis katab 64,5% kogu käibest ja 61,2% varadest. Ülevaatus ja auditi kohustus väheneb ~ pooltel ettevõtetel, kes täna peavad esitama arvestuseksperdi poolt koostatud aruande (4,95%-lt 2,61%le, moodustab ~2700 ettevõtte võrra). Teisest küljest tekib juurde ~1600 ettevõtet, kes peavad avaldama arvestuseksperdi poolt koostatud aruande (4,95%-lt 6,33%le). Seega saavutame halduskoormuse vähenemise 2700 ettevõttel, 1600 ettevõtte vähese halduskoormuse suurenemise hinnaga.

Auditi ja ülevaatus uued piirmäärad			
2 näitaja ületamisel			
	Ülevaatus		Audit
	Arvestuseksperdi koostatud aruanne		
käive	>1 milj EUR	>3 milj EUR	>5 milj EUR
töötajad	>15	>45	>75
varad	>0,5 milj EUR	>1,5 milj EUR	> 2,5 milj EUR
1 näitaja ületamisel			
käive	>1,6 milj EUR	>4,8 milj EUR	> 8 milj EUR
töötajad	> 24	> 72	> 120
varad	> 0,8 milj EUR	> 2,4 milj EUR	> 4 milj EUR

Tabel 3. Auditi ja ülevaatus uued piirmäärad.

Näide 1: Ettevõtte käive on 1 100 000 eurot, töötajaid 16 ja varade maht 400 000 eurot, seega tekib ettevõttel ülevaatus kohustus, mida võib asendada arvestuseksperdi poolt koostatud aruandega (selliste kriteeriumitega ettevõtte võib valida ka audit protseduuri kui peab seda vajalikuks).

Näide 2: Ettevõtte käive ületab 4 800 000 eurot, töötajaid on vähem kui 45, varade maht väiksem kui 1 500 000 eurot, seega tekib ettevõttel ülevaatus kohustus.

KINDLUSTANDVATE TEENUSTE JAGUNEMINE TÄNASTE PIIRMÄÄRADE JÄRGI					
	Ülevaatus	Audit	Kokku	suhe kogu ettev.	KOKKU KÕIK ETTEV.
Ettev. Arv	2209 tk	3493 tk	5702 tk	4,95%	115128 tk
Käive	2,7 EUR	31,2 EUR	34 EUR	75,30%	45,2 EUR
Töötajate arv	28 718,9 in.	226 962 in.	255 680,9 in.	62,64%	408 144 in.
Varad	2,8 EUR	31,46 EUR	34,2 EUR	68,16%	50,1 EUR
ETTEVÕTETE JAGUNEMINE UUTE PIIRMÄÄRADE JÄRGI					
	Aruanne	Ülevaatus	Audit	Kokku	Suhe kogu ettev.
Ettev. Arv	4279 tk	955 tk	2048 tk	7282 tk	6,33%
Käive	3,8 EUR	2 EUR	27,2 EUR	33 EUR	72,92%
Töötajate arv	43 223,9 in.	17 268 in.	186 664 in.	247 155,9 in.	60,56%
Varad	4,1 EUR	2,3 EUR	28,4 EUR	34,8 EUR	69,42%
		Ülevaatus	Audit	Kokku	Suhe kogu ettev.
Ettev. Arv		955 tk	2048 tk	3003 tk	2,61%
Käive		2 EUR	27,2 EUR	29,2 EUR	64,49%
Töötajate arv		17 268 in.	186 664 in.	203932 in.	49,97%
Varad		2,3 EUR	28,4 EUR	30,7 EUR	61,21%

Tabel 4. Raamatupidamise aastaaruande koostamise, ülevaatus- ja auditi teenuste jagunemine. Rahalised väärtused miljardites.

Käive alla 3 miljoni			
Riik	Bilansimaht (€)	Käive (€)	Töötajate arv
Malta	46 000	93 000	2
Soome	100 000	200 000	3
Rootsi	150 000	300 000	3
Ungari	–	671 000	50
Läti	355 000	711 000	25
Bulgaaria	750 000	1 250 000	50
Slovakkia	1 000 000	2 000 000	30
Eesti (praeguste piirmäärade järgi)	1 000 000	2 000 000	30
Prantsusmaa	1 000 000	2 000 000	20
Island	1 240 000	2 480 000	50
Norra	2 500 000	630 000	10
Käive 3-5 miljonit			
Portugal	1 500 000	3 000 000	50
Tšehhi	1 600 000	3 200 000	50
Leedu	1 738 000	3 475 000	50

Horvaatia	–	4 000 000	–
Käive üle 5 miljoni			
Eesti (uute piirmäärade järgi)	2 500 000	5 000 000	75
Poola	2 500 000	5 000 000	50
Kreeka	2 500 000	5 000 000	50
Hispaania	2 850 000	5 700 000	50
Küpros	3 400 000	7 000 000	50
Belgia	3 650 000	7 300 000	50
Rumeenia	3 650 000	7 300 000	50
Suurbritannia	3 850 000	7 381 000	50
Iirimaa	4 400 000	8 800 000	50
Itaalia	4 400 000	8 800 000	50
Luxembourg	4 400 000	8 800 000	50
Holland	4 400 000	8 800 000	50
Sloveenia	4 400 000	8 800 000	50
Taani	4 800 000	9 600 000	50
Austria	4 840 000	9 680 000	50
Saksamaa	4 840 000	9 680 000	50
Šveits	16 256 000	32 511 000	250

Tabel 5. Kehtivad auditi piirmäärad Euroopa Liidu liikmesriikides

- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga
- Nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga, kuid piirmäärade sisest struktuuri peaks muutma (*palun põhjendage ja pakkuge alternatiive*)
- Pigem nõustun Rahandusministeeriumi ettepanekuga, kuid piirmäärade peaksid olema pakutust kõrgemad (*palun põhjendage ja pakkuge alternatiive*)
- Pigem ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)
- Ei nõustu Rahandusministeeriumi ettepanekuga. Kehtima peaksid jääma senini kohaldatud auditeerimise ja ülevaatuse piirmäärad (*palun põhjendage, miks ei nõustu ja pakkuge alternatiive*)

6.6. Kindlustandvate töövõttude mõju finantsaruannete tarbijatele ja tootjatele

RIK andmetel sai 2012. aastal 12,25% ettevõtetest, kelle jaoks majandusaasta aruannete auditeerimine oli kohustuslik, audiitorilt märkustega arvamuse või vastupidise arvamuse või loobus audiitor arvamuse andmisest. Selliste ettevõtjate arvele langes 4% kõigi riigi ettevõtjate käibest ja 6% kõigi riigi ettevõtjate varadest.

Kas vandeaudiitori aruanne, milles on audiitorettevõtja avaldanud raamatupidamise aastaaruande kohta märkustega, vastupidise, loobumisega auditi arvamuse või ülevaatuse kokkuvõtte peaks mõjutama allnimetatut?

(*vasakult paremale*) märkustega /märkustega ja oluliste asjaolude rõhutamisega / arvamuse avaldamisest loobumine / vastupidine arvamus/ei oska vastata

(*ülevalt alla*)

Tehingupartnerite valikut	☐	☐	☐	☐	☐
Maksurevisjoni algatamist	☐	☐	☐	☐	☐
Kapitali kaasamise hinda	☐	☐	☐	☐	☐
Kapitali kaasamise kättesaadavust	☐	☐	☐	☐	☐
Riikliku toetuse eraldamist	☐	☐	☐	☐	☐
Karistusõiguslikku vastutust raamatupidamisdokumendis andmete esitamata jätmise või ebaõigete andmete esitamise eest (KarS)	☐	☐	☐	☐	☐
Raamatupidamiskohustuslase senist raamatupidamise korraldamist, et tõsta järgmise aruandeperioodi raamatupidamise aastaaruande kvaliteeti.	☐	☐	☐	☐	☐
Muu eelnimetamata mõju (vaba vastus)					

6.7. Missugused võiksid olla need kohustuslikud kindlustandvad teenused, kus keskpikas perspektiivis võiksid audiitorettevõtjad hakata teenust osutama?

	Jah	Ei
Tehingute seaduslikkuse kontrollimine	☐	☐
Keskkonnaaruande kontrollimine	☐	☐
IT-aruande kontrollimine	☐	☐
Ühingujuhtimisearuande kontrollimine	☐	☐
Muu (vaba vastus)		

6.8. Kui soovite veel midagi auditi ja ülevaatusse kohta lisada, siis saate oma kommentaarid kirjutada siia.

.....

7. OSA. KÜSIMUSTIKUS KÄSITLEMATA TEEMAD

Missuguste, käesolevas küsimustikus esindamata, arvestusalaste teemade käsitlemist peate seadusandliku algatuse raames järgmistel aastatel veel oluliseks? Palun nimetage need allpool ja lisage lühike põhjendus aktuaalsuse ja eesmärkide osas.

Teema	Põhjendus	Eesmärk
.....